

Datum: 18.4.2019

Inšpekcijski nadzori izplačevanja dodatkov za mentorstvo v javnih zdravstvenih zavodih

Inšpektorji so inšpekcijske nadzore opravili v 7 javnih zdravstvenih zavodih, in sicer v Onkološkem inštitutu Ljubljana, UKC Ljubljana, UKC Maribor, Zdravstveni zavod dr. Adolfa Drolca Maribor, Splošna bolnišnica Slovenj Gradec, Zdravstveni dom Ljubljana in Splošna bolnišnica Celje. Ugotovili so, da je pri izplačilih teh dodatkov precej nepravilnosti, ki se v večini zavodov ponavljajo ali pa so si med seboj podobne, kar kaže na to, da bi bilo nujno to področje podrobneje urediti. Zato je Inšpektorat o teh nepravilnostih obvestil tudi Ministrstvo za zdravje. Nepravilnosti, ki so jih ugotovili inšpektorji v inšpekcijskih nadzorih, so naslednje:

- da javni uslužbenci/mentorji v večini primerov z nobenim aktom niso bili imenovani za neposredne mentorje specializantom,
- da je bil javnim uslužbencem/mentorjem dodatek za mentorstvo obračunan in izplačan za več ur, kot je znašala njihova dejanska prisotnost na delu (v posameznem mesecu) oziroma jim je bil dodatek za mentorstvo izplačan tudi za čas, ko le-ti niso delali oziroma ko iz registracije delovnega časa izhaja, da niso bili prisotni na delovnem mestu (npr. v času dopusta, v času bolniške odsotnosti),
- da je vodenje evidenc v zvezi z opravljanjem mentorstva neurejeno, pri čemer gre najpogosteje za enega od naslednjih primerov:
 - da javni zavodi ne vodijo evidence o opravljenih urah mentorstva glavnih mentorjev in neposrednih mentorjev,
 - da mentorji ne izdelajo poročila o opravljenem delu s posameznim specializantom (iz katerega bi izhajalo, kateri dan in koliko ur v posameznem mesecu so porabili za delo s specializantom),
 - da evidence o opravljenih urah mentorstva in poročila o opravljenih mentorskih urah, ki naj bi bili podlaga za izplačilo dodatka za mentorstvo, v posameznih mesecih izkazujejo določena neskladja (poročila izkazujejo manj, v nekaterih primerih pa več ur kot evidence) oziroma je bilo mentorju izplačanih več oziroma manj mentorskih ur, kot izhaja iz poročila oziroma evidence o opravljenih urah mentorstva (zaradi zapisanih različnih podatkov v evidencah o dnevih in urah opravljenega mentorstva),
 - da se evidence opravljenega mentorskega dela ne ujemajo z razporedom kroženja specializantov,
- da javni zavodi nepravilno izplačujejo dodatek za mentorstvo glavnim mentorjem in sicer:
 - nekateri javni zavodi izplačujejo dodatek za mentorstvo glavnim mentorjem (na podlagi »internega pravilnika«, npr. po 13 ur mesečno) za vsakega specializanta ves čas trajanja specializacije, ne glede na število dejansko opravljenih ur mentorstva v posameznem mesecu (v času, ko pa glavni mentor opravlja tudi naloge neposrednega mentorja, pa poleg dodatka za mentorstvo/za npr. 13 ur na mesec na posameznega specializanta, prejme še dodatek za mentorstvo za neposrednega mentorja, npr. po 34 ur na mesec za posameznega specializanta). Takšen način obračunavanja in izplačevanja dodatka za mentorstvo ni pravilen, saj ni možno javnim uslužbencem za opravljanje mentorskega dela izplačevati »fiksni

ur mentorstva mesečno«, ampak le za vsako opravljeno mentorsko uro, ki je določena s programom oziroma z normativom,

- nekateri javni zavodi izplačujejo dodatek za mentorstvo glavnim mentorjem tako, da znesek, ki ga prejmejo za posameznega specializanta od ZZZS na mesec, izplačajo mentorju. Glavni mentor tako za vsakega specializanta ves čas trajanja specializacije vsak mesec prejme enak pavšalni znesek npr. 61,28 EUR bruto (ne glede na število dejansko opravljenih ur mentorstva). V času, ko pa glavni mentor opravlja tudi naloge neposrednega mentorja specializantu, pa poleg pripadajočega zneska dodatka za glavnega mentorja, prejme tudi dodatek za mentorstvo za neposrednega mentorja,
- da javni zavodi mesečno izplačujejo dodatek za mentorstvo tudi tistim javnim uslužbencem, ki so bili z odločbo Zdravniške zbornice Slovenije (v nadaljevanju ZZZS) imenovani za koordinatorje specializacij, »za koordinatorstvo« (čeprav pri opravljanju nalog/funkcije koordinatorja specializacij sploh ne gre za mentorstvo in v javnih zavodih tudi ne vodijo posebne evidence o opravljenih urah koordiniranja specializantov, ampak koordinatorjem obračunajo dodatek za mentorstvo za ure, ki so določene v »internem pravilniku« – npr. po 24 ur mentorstva mesečno),
- da je bil javnim uslužbencem/mentorjem izplačan dodatek za mentorstvo tudi za praktično usposabljanje študentov in dijakov (čeprav v takšnih primerih ne gre za usposabljanje javnih uslužbencev, napotenih na usposabljanje na podlagi zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov in čeprav ne gre za usposabljanje na podlagi programa usposabljanja, ampak za praktično usposabljanje študentov in dijakov, na podlagi sklenjene pogodbe med izobraževalnim zavodom/šolo/fakulteto in javnim zdravstvenim zavodom). V 36. členu Kolektivne pogodbe za javni sektor so namreč taksativno naštetih primeri/krog oseb, za uvajanje katerih mentorjem pripada dodatek za mentorstvo (uvajanje pripravnikov, specializantov in delavcev na usposabljanju). Med temi primeri pa niso naštetih dijaki in študenti na praktičnem izobraževanju,
- da je večinoma neurejeno tudi mentorstvo pripravnikom in sicer:
 - da pripravnikom ni bil vnaprej določen mentor, kot je to določeno v Pravilniku o pripravništvu, strokovnih izpitih za zdravstvene delavce in sodelavce na področju zdravstvene dejavnosti,
 - da javni zavodi ne razpolagajo s programi pripravništva oziroma z razporedom kroženj pripravnika,
 - da pripravnikom, ki so imeli za čas opravljanja pripravništva sklenjeno redno delovno razmerje za določen čas v javnem zdravstvenem zavodu, niso bili določeni/imenovani mentorji (in da tudi ostalim pripravnikom, ki so imeli za čas opravljanja pripravništva sklenjeno redno delovno razmerje v enem javnem zdravstvenem zavodu, pripravništvo pa so nekaj časa opravljali tudi v drugem javnem zdravstvenem zavodu, niso bili določeni/imenovani mentorji),
 - da je bil mentorjem izplačan dodatek za mentorstvo tudi za tiste pripravnike, ki so pripravništvo po predpisanem programu že zaključili,
 - da je bil dodatek za mentorstvo izplačan neposrednemu mentorju pripravniku tudi za čas, ko je bil pripravnik pri drugem neposrednem mentorju ali pa je bil odsoten z dela,
- da so bile nepravilnosti ugotovljene tudi pri izplačilu dodatka za mentorstvo za farmacevtske delavce, in sicer:
 - da noben od specializantov (ki so bili »pregledani« v okviru inšpekcijskega nadzora) ni opravil specialističnega izpita v roku, ki je bil opredeljen v pogodbi o specializaciji,
 - da so se sklenjene pogodbe o specializaciji že iztekle, javni zavod pa za nobenega specializanta zbornici ni podal predloga za podaljšanje specializacije (niti ni specializacije ustrezno podaljšal) in niti ni zbornici za specializante predlagal prenehanje specializacije, čeprav Pravilnik o vrstah, vsebini in poteku specializacij za magistre farmacije v tretjem odstavku 18. člena določa, da predlog za podaljšanje trajanja specializacije poda glavni mentor, o predlogu pa odloči zbornica v roku 30 dni od vložitve predloga, v 23. členu pa ka določa, da mora

glavni mentor najkasneje po 3 mesecih in po predhodnem pisnem opozorilu specializantu, zbornici predlagati prenehanje specializacije, če ugotovi, da specializant brez opravičljivih razlogov ne opravlja svojih obveznosti po programu specializacije,

- da status specializantov ni urejen, saj opravljanje specializacije brez veljavnih pogodb o specializaciji ni dopustno, kot tudi ni dopustno opravljanje specializacije časovno neomejeno »dolgo« (pač pa mora glavni mentor podati predlog za prenehanje specializacije oziroma predlog za podaljšanje le-te),
- da je bil mentorjem izplačan dodatek za mentorstvo za opravljene ure mentorstva mladim raziskovalcem, ki niso več imeli statusa mladih raziskovalcev.

Poleg navedenih nepravilnosti v nekaterih primerih tudi sam obračun dodatka ni bil pravilen, saj n.pr.

- dodatek ni bil obračunan v skladu s 6. členom Uredbe o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju (bruto urna postavka za osnovno plačo za obračun x faktor x število ur),
- je bil neposrednemu mentorju za specializanta v enem mesecu dvakrat obračunan in izplačan dodatek za mentorstvo
- je javni zavod izplačeval dodatek za mentorstvo (glavnim in neposrednim mentorjem) z enomesečnim zamikom (na plačilnih listah pa je pri plačilu dodatka določen tekoči mesec) oziroma v nekaterih zavodih na plačilnih listah mentorjev sploh ni bil naveden mesec, za katerega je obračunan in izplačan dodatek za mentorstvo,
- je bil na plačilni listi poračun dodatka za mentorstvo določen za tekoči mesec, namesto za dejanski mesec (na katerega se je poračun nanašal),